

Ромнах... Пролягли шляхи-дороги капели і в Росію. З великим захопленням зустрічали в Тамбові, Саратові, Курську, Львові, Тулі, в Москві при Центральному українському клубі.

Усе більше зміцнювався зв'язок кобзарського мистецтва з професійною музикою й літературою. Отже, поступово змінювався й тип сучасного кобзаря-бандуриста.

ПОБУТ ТА ВІРУВАННЯ В НАШОМУ КРАЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ СІМНАДЦЯТОГО СТОЛІТТЯ

Шульга В.І., м. н. с. Конотопського краєзнавчого музею ім.
Лазаревського О.

«В обличчях «Українських святих», закарбувалась своєрідність духовного життя другої половини хv- першої половини вісімнадцятого століть, людям причетним до культури того часу, було властивим боротися з самим собою, вічно вагатися між ідеалом аскези й радощами буття – це і є визначальною рисою духовного життя часів бароко». Микола Філянський, 1920 рік

У «Історії Українського війська» випуск № 6 видання І.Тиктора, Львів, 1936 рік, «Старовольський згадує 1628 рік в Україні «грубі сорочки й киреї», сорочка того часу – українське домоткане полотно із коноплів чи льону».

«Один німець, що бачив козацьке військо під Смоленськом 1633 року описує: «хлопи всі однакові, в сірім одягу, рідко котрий у синім або червонім».

Так само козаки Стародубського полку 1651 року були «всі на добрих конях, у білих сермягах».

Сіра свита. Свита – український старовинний довгополий одяг пошитий з грубого домотканого сірого сукна.

Старовинні Українські приказки про свиту:

«Найкращий парубок Микита, що на ньому сіра свита».

«Ні холодно, ні душно, як на Святках у сіряках».

«Кожух та свита – та й душа сита».

Кому ж поклонялися стародавні Українські воїни?

О. Партицький «Давня історія Галичини» Львів, 1894 рік,

«У старому Українському війську найвправніша у бою була, іменно, піхота. Стародавні Українські воїни мали за покровителя Бога Війни Ареса, а він воював тільки піхотно».

«У стародавніх словниках Стефана Візантійського і Гезихія сказано, що Фракія (Тракія) звалася з давніх часів «Арія» - очевидно, від культу Бога Ареса».

«Що Арес був первісно Бог Слов'янський довести можна із самої назви, із збережених посеред слов'ян традицій. Відкинемо від слова Арес неживане тепер закінчення «ес», вже маємо назву Слов'янського Бога війни «Ар», Слов'янський Марс.»

«Ярилом зовуться часто торги і ярмарки на Русі. Видно, що глибокі корені пустило ім'я Ярило у різних сторонах Русі, обходи на честь нього посвідчують безперечно широко розвинений культ того Бога у Руських землях за давніх часів. Яр, Ярий замість давнього Ар, Арий. Так само говоримо нині: яблуко, ягня, як, а ще старослов'янською писалось: аблько, агне (агнець), аки.»

А ще Геродот згадує неврів, що спочатку базувалися на Лівобережжі - Чернігівщина, яких пізніший античний географ К. Птоломей, згадує на цих землях -етнонім «неурії». «Ур» цей корінь пов'язаний із «Сонцем», Урай/ Уран - Весняне Божество, ураган, урожай. У Ведійській релігії термін «саура» - славені Сонцю, сонцепоклонник. (Неври, неурії, (не+ур) - не сонцепоклонники. Фольклорист В. Давидюк повідомляє, що солярна символіка бронзового віку слабо поширена в Українському Лісостепу, Лісовій зоні, а в Західному Поліссі кераміка із солярною символікою у часи бронзи взагалі відсутня. Там же у Західному Поліссі, за В. Давидюком, навіть невідомі Купальські (сонцепоклонницькі) традиції.

А стара Українська приказка нашого краю: «Місяць - це вояче сонце», потверджує, що мешканці і нашого краю, у ті давні часи поклонявся Місяцю, покровителькою якого, за Грецькою міфологією, є Богиня Артемеда.

Побут, кухня - страви у нашому краї у часи Конотопської битви 1659 року за описом Івана Кулябка, який мав володіння у нашому краї, Як свідчить Ф. Вігель, навіть у 80-90-х роках 18 століття, вже нобілотоване Українське панство Києва мало однакові з селянами смаки, однакові звичаї, однакову їжу, так само надавало перевагу борщу й галушкам, так само ніжно любило свиней, зберігало в одязі запорозьку неохайність.

Наливки мають суто місцевий, національний колорит і букет; як можна побачити, навряд чи могли бути вигадані в якомусь іншому місці і вживані якимись іншими шлунками, крім козацьких. Скромність і невибагливість смаків були релігійно-національними ідеалами давніх, ще добарокових часів.

Українці пишалися пуританською простотою своєї кухні, вважаючи, що католики зрадили аскетичні ідеали давніх християн, а вони православні, свято їх дотримуються.

У звіті про відвідання Польським посольством табору Богдана Хмельницького під Замостям Яків Смяровський згадує, що за давнім козацьким звичаєм подавалося «шість страв» і «добре вино».

Справжня революція в Українському кулінарному мистецтві починає відбуватися у другій половині сімнадцятого століття та в першій половині вісімнадцятого століття, її двері були відкриті для Західних впливів, особливо німецьких та польських.

Ароматизація страв і напоїв стала своєрідною манією тогочасних українських кулінарів. Це відчувається і в рукописі Івана Кулябки, який прагнув уже до вишуканої простоти рококо.

Основні тогочасні прибуткові види господарства краю: млини, винокурні, ниви, сіножаті.

У нашому краї тоді на зерно і сіно збуту не було і тому із хліба викурювали вино, яке крім продажу у «польових» полках, тобто у Південних – безлісих, збувалося в чужі краї на продаж.

А за допомогою відходів винокуріння барди (браги) відгодовувалися воли, які потім для продажу відганялися у Сілезію, Прусію.

На той час лісні землі давали дрова, а степові зерно і сіно.

У ті часи накопичення грошей йшли на розширення земельних володінь, а частково – на поповнення домашньої «обстановки», головна частина якої складалася із предметів тодішньої розкоші (столовий посуд, різновиди одягу та жіночі прикраси із золота, каменів і перлів), які любила виставлять на показ козацька старшина.

Торгівля волами була одним із найвигідніших промислів у старій Малоросії. У ті часи, волів випасали на степах та відгодовували відходами винокурень (брага).

Конотопщина – це лісостеп, переважають чорноземи і господарська діяльність у ті часи давала найбільші прибутки, а допоміжні промисли такі, як гончарство, ткацтво були привізними.

«Опис Чернігівської Єпархії» повідомляє що у Конотопі були місцеві три ярмарки кожна по сім днів. Одна із них Георгіївська ярмарка (9 грудня і 6 травня – празники Святого Георгія).

Після Конотпської битви 1659 року багаті землі нашого краю переходять у власність Московської верхівки – землі біля хутора Вовчик, що при річці Вовчик - переходять у власність Неплюєвих; землі у селі Бочках – князям Львовим, у селі Попівці винокурня - князям Долгоруким і т.д.. Це і є наслідки втрати державності.

Форми селянського одягу у селах навколо Конотопа були традиційними, які існували у нашому краї аж до другої світової війни, з незначними змінами осучаснення. У жінок, як і в чоловіків, універсальним для всіх верств тогочасного суспільства щоденним одягом була сорочка. А білий колір українських сорочок – це найстарша й найхарактеристична їх особливість. Другою особливістю української жіночої сорочки є вишивка. Біла довга сорочка з конопляного чи льонового домотканого полотна з вишивкою рукавів, уставок та подолу – червоною, чорною чи то білою заполоччю; святкова плахта та буденна спідниця – крій різний у всіх цих регіональних групах; запаска та корсетка з вусами; юпка та кожушанка, переважно чорні шкіряні жіночі чобітки. Головний жіночий убір у жінок, обов'язково очіпок та хустки вовняні «писані», тобто смуги односторонні та картаті, одноколірні. До дев'ятнадцятого століття на Чернігівщині, як відомо, жінки носили білі «зав'язки» з китицями на вужчих кінцях і пов'язували поверх очіпка. Жіночою прикрасою було і коралове намисто, яке в народі і до цього часу називається «добрим», і придбати його могли тільки жінки із заможніших родин, бо було недешево. Це були ті часи, коли ще не тільки побут, а й одяг міщан не відрізнявся від одягу селян. Чоловічий одяг також був домашнього виробництва – взимку суконні штани, влітку – полотняні та сорочка з конопляного волокна, а святкова – з льону, свитка із домашнього сукна, кожух овечий, зимова шапка смушева та солом'яний бриль влітку, чорні шкіряні чоботи.

ІВАН ВИГОВСЬКИЙ. ВІХИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Несвідоміна Н.В., м. н. с. Конотопського краєзнавчого музею ім. Лазаревського О.

Сподвижник Богдана Хмельницького, який володів гетьманською булавою лише 2 роки (1657 – 1659), але зумів утвердити державний суверенітет України, щирий патріот, який за оцінками істориків був одним з найвизначніших українських діячів XVII століття, політик, воєначальник. Він повстав проти лицемірства Московії, відстоював державну незалежність Української держави. Діючи вже як гетьман, у надзвичайно тяжких умовах, він за всієї своєї енергії, досвіду й таланту, не зміг, як Богдан Хмельницький, забезпечити підтримку обраного курсу широкими масами і не втримав державного керма у своїх руках. Допущені ним прорахунки та помилки і визначили